

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ

СХВАЛЕНО

Рішення Комісії з питань
удосконалення методології
та звітної документації
(протокол від 11.09.2020 № КПУМ/17-20)

СТАНДАРТНИЙ ЗВІТ З ЯКОСТІ ДЕРЖАВНОГО СТАТИСТИЧНОГО СПОСТЕРЕЖЕННЯ "ЛІСОГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ" 2.03.07.21

електронна пошта:	T.Vasilenko@ukrstat.ua
телефон:	(044) 287-02-38
керівник державного статистичного спостереження:	Василенко Т. А.

м. Київ – 2020

Зміст

	Стор.
1. Вступ.....	3
2. Компоненти якості державного статистичного спостереження.....	4
2.1. Відповідність.....	4
2.2. Точність.....	6
2.3. Своєчасність та пунктуальність.....	7
2.4. Доступність та зрозумілість.....	8
2.5. Послідовність та зіставність.....	8
2.6. Оцінка потреб та очікувань користувачів.....	9
2.7. Ефективність, витрати та навантаження на респондентів.....	10
2.8. Конфіденційність, прозорість та захист.....	11
3. Заключна частина.....	12

1. Вступ

Стандартний звіт з якості державного статистичного спостереження щодо лісогосподарської діяльності (далі – звіт) підготовлено з метою інформування користувачів стосовно основних критеріїв та індикаторів якості його результатів. Звіт містить загальну інформацію, яка не залежить від результатів за конкретний період державного статистичного спостереження "Лісогосподарська діяльність" (далі – ДСС, спостереження), визначена чинною методологією, процедурами обробки даних тощо.

Наведені у звіті компоненти якості, такі як відповідність, точність, своєчасність та пунктуальність, доступність та зрозумілість, послідовність та зіставність, відповідають принципам виробництва статистичної продукції, які визначено розділом III Принципів діяльності органів державної статистики, затверджених наказом Держкомстату від 17.08.2018 № 170.

Метою проведення спостереження є формування інформації про виробництво та реалізацію лісової продукції, заходи з охорони, захисту, використання та відтворення лісів підприємствами, які здійснюють лісогосподарську діяльність, для інформаційного забезпечення аналізу розвитку лісового господарства України.

Спостереження за свою історію (з 1990 року) зазнало суттєвих змін, було реорганізовано й удосконалено, зважаючи як на національні потреби, так і на міжнародні зобов'язання України у сфері захисту лісів і викидів парникових газів. До 2006 року спостереження відбувалось за декількома формами з річною та квартальною періодичністю. Починаючи з 2014 року, перелік показників ДСС був розширений для забезпечення виконання зобов'язань України за Кіотським протоколом. У сучасному вигляді спостереження запроваджено з 2018 року, коли перелік показників ДСС було визначено з урахуванням міжнародних правил щодо складання статистичної інформації для Спільного опитувальника лісогосподарського сектору (JFSQ) Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (FAO), Європейської економічної комісії ООН (UNECE).

Спостереження відповідно до Довідника розділів статистики належить до розділу 2.03 "Економічна діяльність" за тематикою статистичного виробництва 2.03.07 "Сільське, лісове та рибне господарство".

Нормативно-правовою основою проведення спостереження є Закон України "Про державну статистику", Лісовий кодекс України та щорічний план державних статистичних спостережень, затверджений розпорядженням Кабінетом Міністрів України.

Опис основних положень, системи показників, правил і методів проведення ДСС визначений Методологічними положеннями з організації державного статистичного спостереження щодо ведення лісогосподарської діяльності (далі – Методологічні положення), які затверджені наказом Держстату від 22.05.2019 № 169 та розміщені на офіційному вебсайті Держстату (www.ukrstat.gov.ua) у

розділі "Методологія та класифікатори"/"Статистична методологія"/"Економічна діяльність"/"Економічна статистика"/"Економічна діяльність"/"Сільське, лісове та рибне господарство".

Джерелами інформації ДСС є:

дані за формою № 3-лг (річна) "Звіт про виробництво та реалізацію продукції лісового господарства, відтворення та захист лісів" (далі – форма № 3-лг (річна)).

Основними статистичними продуктами, в яких оприлюднюються дані ДСС, є статистичні публікації та статистична інформація, що розміщуються на офіційному вебсайті Держстату, зокрема: у статистичному бюлетені "Соціально-економічне становище регіону"; у статистичних збірниках: "Регіони України", "Статистичний щорічник України", "Довкілля України"; у розділах офіційного вебсайту Держстату: "Статистична інформація"/"Сільське, лісове та рибне господарство"/"Лісове господарство"; "Статистична інформація"/"Регіональна статистика"/ Сільське, лісове та рибне господарство"/"Лісове господарство".

У рамках співпраці з міжнародними організаціями показники щодо кількості виробленої лісової продукції на постійній основі надаються Продовольчій та сільськогосподарській організації ООН та Європейській економічній комісії ООН, за окремими запитами – посольствам, представництвам і місіям іноземних держав в Україні, іноземним установам, організаціям та іншим користувачам.

На територіальному рівні оприлюднення регіональних даних за результатами спостереження здійснюється на офіційних вебсайтах територіальних органів Держстату.

2. Компоненти якості державного статистичного спостереження

2.1. Відповідність

Відповідність – це ступінь, з яким результати державних статистичних спостережень задовольняють поточні та потенційні потреби користувачів.

ДСС запроваджено для задоволення потреб користувачів статистичної інформації – органів державної влади (насамперед у сфері лісового господарства), громадських організацій, аналітичних агентств, науковців і дослідників, міжнародних організацій. Результати ДСС використовуються для здійснення аналізу ситуації у сфері лісового господарства.

Показниками ДСС є:

- кількість виробленої лісової продукції;
- кількість виробленої лісової продукції від рубок головного користування;
- кількість виробленої лісової продукції, переробленої та використаної для власних виробничих потреб;
- кількість лісової продукції, реалізованої в межах України;
- вартість лісової продукції, реалізованої в межах України;

середня ціна одиниці лісової продукції, реалізованої в межах України;
 кількість заготовленої недеревної лісової продукції;
 кількість заготовленої деревини;
 площа, на якій здійснювалась заготівля деревини;
 площа, на якій проведено роботи з відтворення лісів;
 площа, на якій проведено роботи з лісовідновлення;
 площа, на якій проведено роботи з лісорозведення;
 площа, на якій проведено роботи зі знелісення;
 площа, на якій проведено лісокультурні роботи;
 площа лісових земель, на якій проведено роботи з їх осушення;
 площа раніше забудованих земель, на якій проведено роботи з лісорозведення;
 площа земель сільськогосподарського призначення, на якій проведено роботи з лісорозведення;
 площа заболочених земель, на якій проведено роботи з лісорозведення;
 площа інших земель, на якій проведено роботи з лісорозведення;
 площа, на якій проведено роботи зі знелісення під забудовані землі;
 площа, на якій проведено роботи зі знелісення під землі сільськогосподарського призначення;
 площа, на якій проведено роботи зі знелісення під заболочені землі;
 площа, на якій проведено роботи зі знелісення під інші землі;
 кількість заготовленої деревини в результаті проведеного знелісення;
 площа, на якій загинули лісові насадження;
 площа, на якій загинули лісові насадження хвойних порід;
 площа, на якій виявлено осередки шкідників і хвороб лісу;
 площа, на якій ліквідовано осередки шкідників і хвороб лісу;
 площа насаджень, на якій проводились лісозахисні заходи.

Також у рамках ДСС формуються відносні показники: щодо темпів зростання (зниження) кількості виробленої лісової продукції та реалізованої в межах України, темпів зростання (зниження) площі, на якій здійснювалась заготівля деревини, площ, на яких загинули лісові насадження, проводились роботи з відтворення та лісозахисні заходи; частки кількості виробленої лісової продукції від рубок головного користування в кількості виробленої лісової продукції.

Одиницею ДСС (статистичною одиницею) є підприємство за видом економічної діяльності.

ДСС проводиться з річною періодичністю.

При проведенні ДСС використовуються: Класифікація видів економічної діяльності ДК 009:2010 (КВЕД), Класифікація інституційних секторів економіки (KICE), Класифікатор об'єктів адміністративно-територіального устрою України (КОАТУУ), Класифікація організаційно-правових форм господарювання (КОПФГ), Статистичний класифікатор органів державного управління (СКОДУ) .

Статистична інформація, отримана за результатами проведення ДСС, узагальнюється за територією місцезнаходження одиниці спостереження.

2.2. Точність

Точність – це ступінь наближеності розрахунків до дійсних значень.

Спостереження проводиться шляхом збору даних безпосередньо від респондентів, які залучаються до проведення ДСС.

Сукупність одиниць, яка залучається до проведення ДСС і на яку поширюється подання форми № 3-лг (річна), та перелік респондентів ДСС щорічно формуються на державному рівні.

Генеральна сукупність одиниць ДСС формується на основі Реєстру статистичних одиниць (у частині статистичного реєстру підприємств) та включає одиниці, які є активними станом на 01 листопада звітного року та відповідають критеріям, визначеним Методологічними положеннями. Головним критерієм відбору є вид економічної діяльності одиниці. Генеральна сукупність одиниць ДСС у повному обсязі є сукупністю одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись.

Спостереження охоплює діяльність одиниць, які відносяться до сектору S.11 "Нефінансові корпорації", S.13 "Сектор загального державного управління" за КІСЕ; за видом економічної діяльності відносяться до класів 02.10 "Лісівництво та інша діяльність у лісовому господарстві", 02.20 "Лісозаготівлі", 02.30 "Збирання дикорослих недревних продуктів" за КВЕД; додатковим критерієм є наявність у підприємства сектору S.11 "Нефінансові корпорації" обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) або чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за видом економічної діяльності, визначеним вище.

Для забезпечення точності даних, зокрема, застосовується контроль рівня надання звітів респондентами, охопленими ДСС, і аналіз причин їх ненадання. Рівень надання звітів респондентами за 2019 рік становить близько 88%, а основною причиною їх неподання (11%) є нездійснення виду економічної діяльності, що формує явище, яке спостерігається, тому метод компенсації відсутніх даних не застосовується.

Уведення первинних даних, їх арифметичний і логічний контроль, оброблення й агрегація здійснюються із застосуванням спеціально розробленого програмного забезпечення. Під час обробки звітів здійснюється арифметичний контроль зведень шляхом порівняння значень показників, зокрема кількості заготовленої деревини та площі, на якій здійснювалась заготівля деревини, у тому числі у динаміці (порівняння з попереднім роком).

У разі виявлення неузгодженостей для з'ясування їх причин здійснюється зв'язок з респондентами. За потреби дані доопрацьовуються та коригуються.

При контролі результатів ДСС здійснюється аналіз даних у часі (динаміка показника за останні 3-5 років); аналіз даних у просторі (по регіонах; по містах

обласного значення та районах); застосовуються методи аналізу агрегатів та розподілу даних (виявлення й аналіз сумнівних агрегатів і виявлення одиниць, показники яких значно відрізняються від розподілу основної частини даних, наприклад відношення кількості виробленої лісової продукції у регіоні до рівня цього показника по країні).

При проведенні ДСС методи імпутації не застосовуються, сезонні коригування не здійснюються.

2.3. Своєчасність та пунктуальність

Своєчасність – це період часу між подією або явищем, що описують статистичні дані, та публікацією цих статистичних даних.

Пунктуальність – це період часу між фактичною датою публікації даних та плановою датою, яка визначена в офіційному календарі публікації.

Терміни оприлюднення статистичної інформації за результатами розробки спостереження визначені планом державних статистичних спостережень, який затверджується Кабінетом Міністрів України.

Для зручності користувачів на офіційному вебсайті Держстату в розділі "Діяльність"/"Плани та графіки роботи" розміщено Календар оприлюднення інформації, де вказані відповідні дати оприлюднення статистичних продуктів.

Оприлюднення статистичної інформації здійснюється у заплановані терміни. У випадку необхідності перенесення цих термінів на офіційному вебсайті Держстату для користувачів розміщують відповідне повідомлення.

Збір, обробка, аналіз і поширення інформації за результатами спостереження здійснюється у такі терміни:

	Збір даних	Обробка даних	Аналіз даних	Перше оприлюднення статистичної інформації
форма № 3-лг (річна)	до 28 лютого	до I декади квітня наступного за звітним року	до II декади квітня наступного за звітним року	II декада квітня наступного за звітним року

Терміни поширення статистичної інформації ДСС відповідають міжнародним стандартам і вимогам. Зокрема, термін передачі даних зі статистики лісового господарства статистичними службами країн ЄС до Євростату встановлений не пізніше 30 жовтня наступного за звітним року.

Запити користувачів щодо надання інформації задовольняються у терміни, передбачені вимогами Закону України "Про доступ до публічної інформації".

2.4. Доступність та зрозумілість

Доступність – це характеристика простоти та легкості, з якою користувач може отримати статистичні дані; вона визначається фізичними умовами, за наявності яких користувачі можуть отримати доступ до статистичних даних.

Зрозумілість – це характеристика простоти та легкості розуміння користувачем статистичних даних; вона вимірюється через інформаційне середовище, в якому представлені статистичні дані, що супроводжуються відповідними метаданими.

Метадані ДСС розміщені на офіційному вебсайті Держстату в розділі "Діяльність Служби"/"Статистичні спостереження"/"Метаописи державних статистичних спостережень"/"Економічна статистика"/"Економічна діяльність"/"Сільське, лісове та рибне господарство".

Результати ДСС розміщуються у вільному доступі у форматах (*.doc, *.xls, *.pdf) на офіційному вебсайті Держстату у вигляді офіційних статистичних публікацій та статистичної інформації, надаються користувачам засобами електронного зв'язку на підставі їхніх запитів, з урахуванням обмежень, пов'язаних із дотриманням вимог забезпечення конфіденційності первинної інформації.

Найбільш повно підсумки спостереження висвітлюються в розділі "Охорона та використання лісових ресурсів" статистичного збірника "Довкілля України", який видається щорічно. Збірник уміщує інформацію, узагальнену в різних розрізах по регіонах та Україні в цілому. Дані наводяться за звітний рік та у вигляді динамічних рядів.

Основні показники спостереження наводяться й у комплексних статистичних виданнях.

Контакти для отримання додаткової інформації щодо результатів ДСС, відповідного методологічного забезпечення, а також довідок щодо умов розповсюдження його результатів:

адреса: вул. Шота Руставелі 3, м. Київ-601; 01601

телефон: (044) 287-02-38;

адреса електронної пошти: N.Guseva@ukrstat.gov.ua, office@ukrstat.gov.ua.

Контактна інформація для оформлення інформаційного запиту:

тел. 287-06-72, факс 235-37-39;

адреса електронної пошти: el.zapyt@ukrstat.gov.ua.

2.5. Послідовність та зіставність

Послідовність двох або більше статистичних даних означає, наскільки у державних статистичних спостереженнях, у рамках яких вони вироблялися,

використовувались однакові метадані – класифікації, визначення і сукупність, що вивчається, а також гармонізовані методи.

Зіставність – це окремий випадок послідовності, коли статистичні дані відносяться до тих самих об'єктів даних, а ціль їхнього об'єднання – зробити порівняння у часі або по регіонах, або за іншими сферами діяльності.

Концепція ДСС передбачає єдині підходи до системи показників (їхнього змісту, визначень), одиниць спостереження, звітного періоду та періодичності обстеження, географічного охоплення, методів збору та обробки даних, що забезпечує зіставну динаміку показників щодо: площ, на яких, здійснювалась заготівля деревини, проводились роботи з відтворення та захисту лісів; кількості виробленої лісової продукції за значний період часу.

Спостереження здійснюється на основі єдиних для усіх регіонів країни понять та їх визначень, що дає можливість проводити порівняльний аналіз на державному та регіональному рівнях.

Динаміка основних статистичних показників ДСС є наявною по країні з 1990 року – площ, на яких здійснювалась заготівля деревини, проводились роботи з відтворення та захисту лісів; кількості виробленої лісової продукції, заготовленої деревини; заготовленої недеревної лісової продукції, з 2014 року – площі лісорозведення та знелісення.

Зважаючи на зазначене, показники цього спостереження за визначений період зіставні з даними попередніх спостережень як у цілому по Україні, так і за регіонами.

Показник ДСС "Вартість лісової продукції, реалізованої в межах України" є частково співставним із показниками "Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг)" або "Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)" підприємств за видами економічної діяльності 02.10, 02.20, 02.30.

2.6. Оцінка потреб та очікувань користувачів

Перелік користувачів інформації щодо лісогосподарської діяльності формується на основі листів-запитів на отримання статистичних даних, а також пропозицій щодо вдосконалення інструментарію проведення державного статистичного спостереження.

Користувачами інформації, яка отримана за результатами спостереження, є органи державної влади та місцевого самоврядування, науково-дослідні інститути, навчальні заклади, підприємства та установи сфери нефінансових послуг.

У серпні 2016 року Держстат провів анкетне опитування користувачів (далі – анкетне опитування) з метою вивчення ступеня відповідності потребам користувачів та визначення оцінки якості статистичної інформації щодо основних показників лісогосподарської діяльності.

Основні висновки за результатами анкетного опитування:

42% опитаних користувачів є основною або важливою складовою, 57% – додатковою інформацією;

41% опитаних інформацію з тематики опитування використовують переважно для підготовки аналітичних матеріалів, 23% – для моніторингу виконання загальнодержавних і регіональних програм розвитку, 16% – для розроблення концепцій, програм, законодавчих і нормативно-правових актів, інших документів, 13% – для наукових досліджень, 7% – для загального ознайомлення або викладацької діяльності;

76% опитаних користувачів у своїй діяльності використовують статистичні публікації з питань лісогосподарської діяльності, із них 81% оцінили інформаційне наповнення зазначених публікацій позитивно (74% – "добре", 7% – "відмінно"), 15% – "задовільно";

88% опитаних задовольняє перелік показників, наведених у статистичних публікаціях щодо лісогосподарської діяльності.

Загалом 88% опитаних користувачів позитивно (77% – "добре", 11% – "відмінно") оцінили інформаційне забезпечення Держстату за результатами цього анкетного опитування.

Від 57% до 80% користувачів надали оцінки "відмінно" та "добре" за всіма критеріями якості статистичної інформації щодо лісогосподарської діяльності.

Водночас найбільш важливим для себе критерієм якості статистичної інформації щодо лісогосподарської діяльності вони визначили "Точність/Надійність", на другому місці – "Своєчасність та Пунктуальність", на третьому – "Відповідність/Релевантність".

Більш детальна інформація за результатами анкетного опитування наводиться в повідомленні для користувачів, яке розміщено на офіційному вебсайті Держстату в розділі "Анкетні опитування".

2.7. Ефективність, витрати та навантаження на респондентів

Держстат здійснює щорічну оцінку звітного навантаження на респондентів згідно з Методикою вимірювання звітного навантаження на респондентів, затвердженою наказом Держстату України від 14 травня 2013 року № 149.

У цілому по Україні за 2019 рік значення показника звітного навантаження на респондентів порівняно з 2018 роком за формою № 3-лг (річна) зменшилося на 11,1% (за даними матриці участі респондентів у державних статистичних спостереженнях).

За результатами анкетного опитування респондентів, проведеного у 2019 році, середні витрати часу на заповнення форми № 3-лг (річна) становили 3 год 44 хв (у 2015 році – 4 год 58 хв). Більшості із числа опитаних респондентів (68%) було нескладно зрозуміти роз'яснення та зміст показників, підготувати інформацію та заповнити форму. Індекс задоволеності респондентів за формою № 3-лг (річна)

становить 84 (при середньому значенні показника по державних статистичних спостереженнях 87).

Для спрощення процедури подання респондентами форми спостереження передбачено подання електронного звіту. Кількість респондентів, які подають звіти в електронному форматі, постійно збільшується. Відсоток звітування за 2019 рік в електронному вигляді за формою №3-лг (річна) становить 88,9%.

2.8. Конфіденційність, прозорість та захист

Знеособлення постачальників даних, конфіденційність інформації, яку вони надають, та її використання тільки у статистичних цілях мають бути гарантовані. Органи державної статистики мають поширювати статистичні дані об'єктивно, професійно та прозоро.

Захист конфіденційної статистичної інформації є одним із основних принципів проведення ДСС.

Необхідність дотримання принципу конфіденційності статистичної інформації визначено положеннями Закону України "Про державну статистику" та міжнародними стандартами.

Для забезпечення встановлених національним і міжнародним законодавством гарантій перед респондентами щодо забезпечення конфіденційності статистичної інформації отримана за результатами цього ДСС статистична інформація використовується виключно для статистичних цілей та надається користувачам у зведеному знеособленому вигляді.

При проведенні ДСС перевірка статистичної конфіденційності здійснюється для кожного статистичного показника, за винятком екологічних, перелік яких встановлено наказом Держкомстату від 03.08.2010 № 314 "Про затвердження переліку показників державних статистичних спостережень з питань навколишнього середовища, на які не розповсюджується заборона щодо поширення органами державної статистики первинних даних", а саме:

- площа загибелі лісових насаджень;
- площа відтворення лісів;
- площа переведення у вкриті ліською рослинністю землі;
- площа ділянок з природним поновленням, переведених у вкриті ліською рослинністю землі;
- площа осередків шкідників і хвороб лісу, що виникли протягом звітного року, ліквідовані в результаті проведення заходів та зникли під впливом природних факторів;
- площа лісу, захищеного від шкідників і хвороб біологічними та хімічними препаратами.

Загроза розкриття первинних даних визначається за правилами порогового значення та індивідуального значення одиниці, встановленими Методологічними положеннями, у разі невиконання яких зведені підсумки не оприлюднюються. Основними методами захисту розкриття первинних даних для агрегованих даних є неоприлюднення вразливого значення (первинне блокування) та блокування значень, за допомогою яких можна розрахувати вразливі значення, що були заблоковані на етапі первинного блокування (вторинне блокування), включаючи блокування значень взаємопов'язаних показників та беручи до уваги їх розрізи й агрегацію.

3. Заключна частина

Важливою умовою подальшого розвитку ДСС є забезпечення балансу між рівнем задоволення інформаційних потреб користувачів статистичної інформації, що передбачає застосування новітніх інформаційних технологій, та рівнем оптимізації процесу статистичного виробництва, а також покращення ефективності витрат та зменшення навантаження на респондентів, що здійснюється шляхом установлення постійного зворотного зв'язку з користувачами статистичної інформації, респондентами.

На основі зворотного зв'язку з респондентами ДСС і користувачами статистичної інформації щодо задоволення їх потреб у даних оновлено звітно-статистичну документацію, зокрема форму ДСС, яку затверджено наказом Держстату від 19.06.2020 № 192, і роз'яснення щодо заповнення форми № 3-лг (річна) "Звіт про відтворення та захист лісів", затверджені Головою Держстату 28.07.2020 за № 19.1.2-12/19-20. Крім того, переглянуто методологію ДСС та затверджено наказом Держстату від 09.07.2020 № 205 Методологічні положення з організації державного статистичного спостереження щодо лісгосподарської діяльності, з урахуванням європейської методології та стандартів поширення даних щодо обсягів виробництва (заготівлі) та реалізації лісової продукції, які розміщено на офіційному вебсайті Держстату.

Крім того, планується:

зменшити звітне навантаження на респондентів шляхом використання відповідних адміністративних даних, що дасть можливість забезпечити користувачів статистичною інформацією в тих же обсягах;

продовжити роботи з укладання угод щодо взаємообміну інформаційними ресурсами з державними органами, установами та організаціями для отримання з адміністративних джерел інформації, необхідної для формування показників спостереження. Зокрема, в рамках такої угоди з Держлісагентством Держстат передбачає отримати доступ до зведених даних системи електронного обліку деревини, на основі яких буде формуватися статистична інформація щодо заготівлі деревини;

перевести ДСС до інтегрованої системи статистичної інформації (ICSI), керованої метаданими, яка забезпечить автоматизацію та уніфікацію процесів збору, обробки й аналізу статистичної інформації, організацію зберігання та доступу до єдиного сховища даних статистичної інформації:

провести анкетне опитування користувачів статистичної інформації.